

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
 Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
 egész nagy lven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
 hét óra 7 „ „ „
 félévre 6 „ „ „
 évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Erdélyi teendők.

a tagosítás és birtokrendezési törvények- és rendeleteket illetőleg.

III

E szabály ugy látszik — egyelőre a laikus, a mások birtokából élni szerető s az egyes nemzetek erőteljes voltát ellenzők előtt — hogy engedmény és kedvezés a birtokos osztály, a rend és birtokbiztonság javára. De előttem, a ki a birtokos osztálylyal élek, a ki annak élet- és erőteljes voltát, birodalmunk, kormányunk és fejedelmünk egyedül biztosító alapjának ismerem miadéz épen ellenkezőleg tűnik fel, mert ugyanis:

A fennebb idézett osztrák kormány-rendeletekben, a melyek 16 éves gyakorlat által meggyökereztek s már semmi ellenzésre nem találtak, a tagosítani kívánó földesurak vagy obbágyok birtokterületeihez, — tekintet nélkül arra, hogy tagosítandó-e vagy nem, — oda kellett számítani a tagosítás alá fogott határ területén a tagosítást kérelmezőknek mindennemű fekvő birtokait mivelésin nemre való tekintet és különbség nélkül; a majus 6-ki 1872-beli most idézett igazságügyminiszteri rendelet 6-ik §-ban pedig a szerkesztő oda szúrta a határterület elébe a „tagosítandó“ szót, s ezzel a mit balkézrel adott, a jobb kézzel kétszeresen vette vissza. Ugyanis, ma már az eddig is tagosítást ellenző ugynevezett volt urbéres osztály nagy része, az ezt akadályozó és odábbozni kívánó ügyvivők kisebbsége, s magok a törvényszékek is ezt oda magyarázzák, miszerint a tagosítani kívánók birtoka egész teljességben, ugy a mint azt A. vagy B. község határán erdőkben, szőlőkben a tagosítás alól kivethető, beszáncolt és eddig is külön használt helyek tevék, az egyharmadrész birtokba bé nem számíthatók, hanem beszámíthatók csak azon fekvő birtok, a mely tagosítás alá bocsáttatik, a mely öszszesítetik.

Ezen okoskodást és elvet tanusítja a m. vásárhelyi kir. ítélő táblának 1872 november 20-án tartott nyilvános ülésében b. V. B. tagosítási ügyében alperes T. közönsége fellebbezése folytán hozott és az alsó bírósági ítéletet feloldó végzésének következő tétele: „tekintve végre, hogy a tagosításra jogosító felperesi birtok a mivelési nemek szerint megjelölve nem lévén, a beszámítható birtok vitás kérdése is meg nem oldható;“ az 1858-beli 53 t. cz. 86-ik §-a nyomán az első bírósági ítélet feloldatik.

A baj megtörtént, s gondolatom szerint — habár az idézett §. tételét ugy is lehet ér-

telmezni, a mint a legelől idézett osztrák §-ok rendelék, hogy t. i. az egész határterületen levő birtok — mivelési nemre való tekintet nélkül — beszámítandó az egy harmadba és a tagosítandó szó nem a tagosítást kívánók birtokára, hanem az egész határra, mint tagosítás alá vette értendő és viendő, igen könnyen adathatott volna e magyarázat is, mely megmenethetné országrészünket a közigazdászat érdekében is a háttérbe szorítás — és ok nélküli költség többszörözésétől, ha már egyszer az első bíróság ítéletét megsemmisítő végzés kiadatott, s ez — a mint tudom — jogerőre is emelkedett s így a százaszoros okok miatti elesüggedés egy okkal több táplálékot talál: még is szoros kötelesség vagy megmagyarázni azonnal az idézett szerencsétlen 4-ik §. tartalmát s kimondani, hogy a tagosítandó szó az egész határra s nem a tagosítást kívánók birtokára értendő, hogy a tagosításnál az egyharmad birtokrészbe beszámítandók minden, az illető határok keretében találató fekvői a tagosítást követelőknek, minden mivelési nemre való tekintet nélkül, vagy pedig egyáltalában — a minnek már eljött ideje — a tagosítást továbbra semmi feltevés és birtok-mennyiségtől nem feltételezni, hanem — a mint Európa többi mivelte és boldog államaiban már törvény és szokássá vált, t. i. az egész érdekelt §-t. megsemmisítve, mondja ki a kormány minden községre nézve a kényszer tagosítást, a mint kimondá a kényszer közhely felosztást és közterdők szabályozását. (Erről később szólnék.) Itt még e tárgyban megjegyezzük a következőket:

A „Kolozsvári Közlöny“ idei 18. 19. 31 és 38 számjaiban előbb felemlített legközelebbi barátom e. és e. + i. aláírások alatt fölféjté a kormány és nemzet érdekében, ugy az egész birodalom tekintélyének megóvása végett, hogy kormányunk már valahára hagyjon fel a valódi szakfériak mellőzésével. Nem az a jó hazafi, a ki mindenre igent mond, s ki — mert előljárója valamit leczkél felad, azon tul terjeszkedni — tanulmányában és teendőiben — nem törekedik, nem mer, hanem az, ki hazája minden szögletét, hazája és nemzetének köz és magánjogi viszonyait a priori et a posteriori tudva, parancsoló előljárója, a haza és birodalom tekintélyének megóvása érdekében, tudományát, tapasztalatait őszintén és igazán közli, s ha törekvése sikertelen, ha elveivel, tanácsaival ellenkező hamis elvek, rossz tanácsok jutnak érvényre, ha látja, hogy az állam nagy gépezetében oly rugók működnek, melyek az államot veszélylyel fenyegetik, inkább szerényen visszavonulva a politikai tevékenység teréről: ut prisca gens mortaliu paterna rura suis bovis arat;“ népboldogítási eszméinek más irányban, más körben igyekszik érvényt szerezni.

Kormányunk hazánkat és az egyeseket illető komolyabb, vagy ont, pénz, fekvő birtokot, nevelést és közvagyonunkat illető kérdéseknél, a jövő érdekében, ne szoritkozzék csak azok tudományára, kik ma alig egy-ketten, körében engedelmes, hivatalos közegek.

A „Kolozsvári Közlöny“ idei 8, 9, 17, 18 és 19. számjaiban. — mellözve egyéb balfogásokat és rendelkezéseket — eléggé tanusítja az erdélyi jogi viszonyokról irt cikksozatban, hogy bizony érdekelt hivatalos közegei a kormánynak hazánk köz- és magánjogi viszonyainak általános esmeretével nem bírnak; az egyetlen egy, a ki irányadó volna e

tekintetben, kivénhedt már, s tán meg is unta a tusakodást s éppen ezért származik naponta a compromissió és nemzeti lételünket, birtokunkat veszélyeztető, bizonyára nem szándékos, hanem részletes ösmerethiány következményei s eredményeiben meg nem fontolt rendelkezések hosszú sora.

Azért, mert valaki jó polgármester volt s rendre minden parancsot teljesített, azért, hogy valaki jeles jogtanár, kítünő singes kereskedő stb.; még nem következik, hogy a nemzetek átalakulási időszakában, a midőn minden balfogás minden általános ismeret- és tapasztalathány, ezerével juttatja a családokat tönkre, s egész nemzeteket akadályoz meg fejlődésükben: hazánknak — minden részleteiben az ilyenek előtt ismeretlen birtokviszonyaira, rendszertünkre, külön nemű helyzetünk- és kereskedésünkre, jogi és alapítványi testületeinkre és egész hazai belsejre tüntre alkalmazható és üdvös törvényeket ajánlhatna, annál kevésbbé fogalmazhatna.

Szükséges e végre, hogy a volt polgármester és akarki más részleteiben ismerje hazánkat, annak köz- és magánjogi, kereskedelmi, bányászati stb. viszonyait tisztában legyen; tudnia, tanulmányoznia kell a népek életéből és szokásaiból azon tényeket, melyeket a gyakorlat és tapasztalat az egyesekre ugy, mint egész nemzetekre, következőleg bármely kormányra nézve üdvösöknek s így követésre méltóknak bizonyított, tüntetett fel; mert különben lehetetlenség és kivihetlenségbe ütköznek legjobb tervéi s intézkedései, s miket különben tán jó szándékból teve, romlást okoznak.

Nép és ország nem a kormány- és képviselőkért van, hanem ellenkezőleg; a kormánynak és törvényhozásnak kell a nemzeti szellemhez alkalmazkodnia, mert ha ezzel és a kor szükségével ellenkezőleg cselekszik, munkája keserüséget és kárt szül s legtöbb esetben halvaszültött minden intézkedése. A nagy Széchenyi István mondja: „Minden népnek valamin megvan geniusa, ugy megvan saját elemeis, melyből ha kiesik, vagy melyből ha kiveszed, ketté török azon költői zománcz, „mely nélkül rideg pálya a hosszú élet“ s mely varázsnak megsemmisítésével, szárnya szegetik a bátor felemelkedésnek és az emberi kebelben rejtező isteni szikra álomkorságba süllyed.“

Gazdasági és földbirtoki hajlamaiban, a ki nemzetünknek kicsinyét, nagyját, urat ugy, mint polgárt akadályoz s erőszakkal más pályára terel, kereskedővé, szatocsává vagy börzejátékossá kíván tenni, az egyáltalában nem gondol vissza arra, a mit 800 év történelme tanít, hogy nemzetünk a fekvő birtok bírása, a jog gyakorlata és a szédelgéstől ment, szerény kereskedés üzletével tartá fenn nemzeti létünket.

Őrizzük meg és tartsuk fenn az erdélyi ös nemzedék részére a fekvő birtokot, a melyre egyedüli és legkönnyebben segítő eszköz a kényszer- vagy egyes tulajdonos kérelmétől terjedelmes birtok feltétele szüksége nélkül függővé tett, közös költségű tagosítás; különben ugy a magyar, valamint kisebb oláh birtokos osztály minden segedelem nélkül léven oda dobva az állam nehéz terüje alá: a napi tömérdek kiadásokat és költségeket ki nem állhatva, földbirtokuk csekély jövedelmek következtében, fekvőiket darabonként egy-két

év alatt elzalogosítják, csekélységekért elpusztítják s juttatják oly üzerek kezébe, a kiket nem a jó indulat, nem a nemes hajlam, nem a nemzetiségek és közhaza szeretete, hanem a pénz és jövedelem szerelme hajlit az idők szerinti hatalom hüsege és szolgálatára; ezek pedig a hazáért a veszélyek perceiben életet és vagyont fel nem áldoznak. X.

Igazságügyiszakértekezlet

(június 7-én.)

Az igazságügyminiszter ur üdvözlőlvén a megjelenteket, rövid visszajáratást vetett az újabb hazai jogfejlődésre és a törvényhozás oddigi munkásságára az igazságügy új rendezése körül. Előadja, hogy az igazságügyi tárca átvétele után mindekelőt szükségesnek tartotta a törvénykezési szerkezet befejezésére már elődei által előkészített törvényjavaslatokat bevégezni és a törvényhozás előterjeszteni; ezek az ügyvédekre s közjegyzőségre vonatkozó törvényjavaslatok. Nem mulasztá el a büntető törvénykönyvre fordítani, a melynek tervezete már készen is van; ezenkívül intézkedett az iránt, hogy a büntető perrendtartás iránti javaslat is az országgyűlés elé terjesztethessék arra, a mire a büntető anyagi törvény szentesítettik. Tekintettel az ország kereskedelmi érdekeinek fontosságára egyuttal intézkedéseket tett az iránt, hogy a váltótörvénykönyv is munkába vétessék és már előterjesztethessék azon időre, a mikor a már kidolgozott kereskedelmi törvénykönyv törvénygyé válik; a készülő váltótörvénykönyvre nézve megrendelte, hogy alapul az elismert jelességű német általános váltótörvény vétessék.

E mellett azonban kiterjesztette figyelmét az igazságügyi reform egyéb teendőire is, és saját véleményét már megalkotá a fölül, hogy mit és minő sorrendben szükséges intézményeink kiegészítésére tenni. Azonban felölősségénél fogva, a melylyel mint miniszter tartozik az országnak, kötelességének tartotta ily elismert tekintélyű férfiak véleményét egyes fontos kérdésekre nézve kikérni, mielőtt elhatározásainak megvalósításához fogna. A miniszter különösen a következő kérdésekre nézve kéri a meghívottak véleményét:

1) A polgári törvénykönyv egyszerre készíttessék-e el és mint egész terjesztessék-e a törvényhozás elé? vagy pedig egyes részei sürgősségükhöz képest külön dolgoztassanak ki és alkotassanak törvénygyé? A miniszter különösen a kötelmi jogot tekintii ily sürgőssébben elkészítendő résznek. — Továbbá a polgári törvénykönyv kidolgozásánál vétessék-e alapul valamely létező külföldi törvénykönyv, vagy pedig önállóan alkotassék-e meg?

2) A polgári perrendtartás minő alapon készíttessék el? A miniszter nézete szerint alig lehet kétség aziránt, hogy a jövendő perrendtartásnak s szóbeliségen és közvelenségen kell alapulnia; kérdés csak az, hogy mikor lesznek azon előzmények megalkotva, melyek nélkül azon elvek sikerrel életbe nem léptethetők. Továbbá addig is, míg ezen új perrendtartás életbeléptethető volna, a jelenlegi perrendtartás miként javíttassék; szerves átdolgozás által-e, vagy pedig a felismert hiányoknak egy novellában való kijavitása által?

3) A törvénykezési szerkezet végleges szervezésénél a törvényszékek száma lésszántassék és a járásbírók emellessék-e? Továbbá a járásbírók, mint egyes bíróságok, kivétel nélkül fölrüháztassanak-e felekkönyvi hatósággal, a nélkül azonban, hogy birtokbírói jogot gyakorolnának? Továbbá: állíttassék-e föl több fölebbezési törvényszék (kir. tábla) az országban? És végre addig is, míg a szóbeliség és közvelenség elvein alapulandó eljárásban a semmitőszök természetes hatáskörét megnyerné, a semmitőszök jelen alakjában föntartassék-e?

4) A kisebb jelentőségű polgári ügyek elintézése no bizassék-e közigazgatási tisztviselőkre (a békebírói intézményre), és ha igen, mily ügyek és minő hatáskörrel?

A miniszter végül kiemeli, hogy a meghívott értekezlet tanácskozása mindenesetre üdvös eredményü leend, mert a mennyiben az értekezlet határozatai megegyeznek az ő saját nézeteivel, an-

nál nagyobb súlyt kölcsönöznek azoknak, a meny-nyiben pedig eltérnének tőlük, alkalmat fognak nyújtani a kölcsönös kapacitációra, a miben ő mindig hajlandó nézetét erősebb érveknek alárendelni.

A miniszternek nagy érdeklődéssel hallgatott előadása után Szabó Miklós a királyi tábla elnöke azon óhaját fejezvé ki, hogy a tanácskozmány előterjesztett kérdések a tagoknak írásban közbeszéltesse, a miniszter megígéri azok kinyomatását és szétosztását. Perczel Béla azon elfogadott indítványa folytán, hogy a legközelebbi gyűlés az országgyűlésnek egyik nagyobb osztálytermében tartassék, az értekezlet eloszlott. A legközelebbi ülést a miniszter rövid idő múlva összehívandja.

Legújabb táviratok.

Róma, jun. 11. Az olasz tudósítások megcáfolták a lapok azon hírének, hogy az orosz császár Rómába jön. A klerikális lapok megtámadják Bismarckot, a f. hó 9. az országgyűlésen a pápaválasztás iránt tartott beszéde miatt.

Berlin, jun. 11. A „Prov. Corresp.“ jelenti: A császár a közelebbi halálzási esetek miatt nem épülhetett fel rosszulletéből oly gyorsan, mint máskor. A bécsi ut az orvosok sürgetése folytán előreláthatólag elmarad. A császár jun. végén, vagy jul. elején Emsbe, és aug. folytában Gasteinba fog menni, és erre valószínűleg Bécsben teendő látogatást.

Páris, jun. 11. A hivatalos lap közli Chanzy főnöknek ideiglenesen Algir kormányzójává kinevezését és jelenti a belügyi államtitkár-, Pascalnak lemondását, a mi elfogadottat.

Bukarest, jun. 11. Károly fejedelem kirándulásából ide visszaérkezett.

Darmstadt, jun. 11. Az orosz császár emsi utjában ma itten találkozni fog a persa sahhal.

Prága, jun. 11. A „Narodny Listy“ mai vezércikkje a reichsrathba való követküldés mellett buzdokodik.

Konstantinápoly, jun. 11. Hírszerint az egyiptomi alkirály a szultántól egy új fermánt eszközölt ki, melyben részére a kormányzati ügyekben teljes függetlenség, valamint azon jog adatik, hogy hadserege tényleges létszámát emelhesse, és idegen hatalmakkal szerződéseket köthessen.

A magyar-horvát bizottság jun. 9. délelőtt tartott ülésében a horvát tagok teljes számmal jelentek meg. Jelen volt Strossmayer püsp. is, kiről azt híresztelték, hogy a tárgyalások elől visszavonult. A magyar tagok is mind jelen voltak, csak Széll K. hiányzott az ülés kezdetén, de annak folyamában ő is megjelent s átvetelte az előadó tisztjét. Az ülés elején őt Horváth Lajos helyettesíté. A bizottság tárgyalásait úgy rendezte be, hogy pontonként felolvastattak a kiegyezési pontok egyes szakaszai, s azokra mindkét részről megtették az illető észrevételek. A mi a

politikai részt illeti, horvát részről kijelenték a készséget a bán ellenjegyzés nélküli kineveztetésé, s teljesen önálló pénzügyi kormányt illető kívánatok elejtésére. A horvát miniszter állására vonatkozólag a horvátok egy formulázást terjesztettek elő, melyet a magyar tagok elfogadtak. E formulázás szerint a horv. miniszter, mint a magy. minisztertanács tagjává jövőre is az összekötő kapcsolatot képezi a horv. országos kormány és a magyar kormány között, de oly határozó befolyással a horv. ügyekben, minőt állítólag eddig gyakorolt, nem bír. A horvát képviselők állását illetőleg horvát részről az követeltet, tüszessék ki bizonyos határozott időpont, melynek leteltével azon esetben, ha a horv. országgyűlés feloszlatatik, a magyar országgyűlésen levő horvát képviselők mandátuma lejárnak tekintetik. Ez óhaját a magyar tagok tudomásul vették s előbb a maguk körében fogják megbeszélni. A pénzügyi részre nézve a 45%-ot a horvátok keveselték, 46-47%-ot kérve; miután azonban magyar részről arra figyelmeztettek, hogy Horvátország e módozat elfogadásával, összes jövedelmei ily jelentékeny, 45%-t fordíthatja belsősükségeire, Magyarországnak ellenben alig jut 26%-ot összes jövedelméből belbiztosítási szükségleteinek fedezésére: valószínű, hogy a 45%-ot horvát részről is végleg elfogadják. Strossmayer, ki a tárgyalásokban általában élénk részt vett, felszólalt a közös nyugdíjak tárgyában s ezek számítását Horvátországra nézve sérelmesnek mondá. Magyar részről e tárgyban nem adatott végleges válasz. Felszólalások történtek az utépítésre vonatkozólag is; erre nézve azonban azon válasz adatván, hogy a fennforgó bajok közigazgatási uton orvosolhatók: horvát részről e dolgot nem bolygatták tovább. A létesült megállapodások jegyzőkönyve foglaltatnak, s ennek alapján egy tjavaslat fog kidolgoztatni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 13.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztásnak előfizetéseiket mihamarább megújítani nehogy a lap küldésében fenakadás történjék

Tavaszi ünnepély. Az egyetemi joghallgatók tavaszi mulatsága szerdán elég csinosan s főnyesen ütött ki, habár nem mondjuk, hogy föltötte népes lett volna, mert bizony elfért volna még mulatozni vagy két-három száz ember, kik-től annyi fáradság, oly szép disztis után a rendezőség, illetőleg a jótékony cél, méltán számíthatna gyámolításra. De sajnos, e reménynek nem volt meg kellő megérdemelt érdeme. Az egész napi boros időt, szép holdvilágos est váltotta fel s ez uttal az eső — melytől félve maradtak odahaza annyian hihetőleg — nem zavarta meg a kedélyes és igen fényes, válogatott körülményű mulatságot. A már magában is igen alkalmas táncz helyiségre disztise meglepő volt s tündöries kinézéssel bírt, a lámpionok tarka-barka színezete szemet kápráztatott s alatta mulatozva, vígan lebegve áldoztak szép hölgyeink jó kedvvel, vidáman Terpsichore oltárán. A mulatság Pongrácz jeles

áruva. Eleinte igen félt, de nyugodtságát visszanyeré, midőn látá, hogy ellenfele netaláni gyanuját magába rejté; féltelme csakhamar dühének engedett helyet: gyűlölete tehetetlen volt, boszú-kísérletci hajótörést szenvedtek.

A beynek iránta való haragja nem volt tartós és ő ismét kedvencze neje lőn. Midőn férjét egyszer jó kedvben látá, elmondá neki, hogy Elmasnak egy Maimbert nevű frankkal viszonya van Djemil nem tudta, higgyen-e ez asszonyak vagy sem; Nedjibe magyarázata igen homályos volt, mert Kieur Sárát nem merté említeni; — a bey nem bízott az imam leányában, tudta, hogy ennek sokkal inkább állérendékben vetélytársnőjének ártani, semhogy visszarettenne egy rágalmától. Nedjibe észrevette, hogy a bey habozik, tudta is, hogy mi okból; kijelenté tehát, hogy kész állításait bebizonyítani, ha szabad kezét engednek neki.

A bey megengedte nejeének, hogy járjon el a dologban, a hogy jónak tartja. Nedjibe azt gondolta, hogy Elmas mihelyt fölépül, vigyázatlanságait folytatni fogja, figyelemmel kísérté tehát lépéteit és meghagyta Kieur Sárának, hogy Nazlit ne veszítse szem elől.

Nedjibe csalódott, Elmas egészségét nem nyerte vissza, a méreg rémítő hatásai már jelentkeztek. A mérgezés tünetei előtűntek: a betek régi életmódját újra felvette, de nem evett, és aludni sem tudott; szemlátomást soványodott, arca halavány lett, mint a tüdővészeseké, gyakran órákig fájdalmas dermedtségre merült s alig bírt már gondolkodni. „Nedjibe csapásait jól irányozta, mondá magában egy nap, midőn a tüdőbe nézett; bizonyára nem soká fogok élni.“ — A halál gondolata nem sokáig okozott neki, a lankadság, mely szellemén erőt vett, a halál borzalmaival szemben is teljesen közönyössé tette.

Ezen dermedtségében csak két érzelme őrizte meg felette való hatalmát: a gyermeke iránti szeretet és Maimbertért lángoló szerelme. Ha ő megtalálna halni, kis gyermeke magára volna hagyva ép azon korban, midőn leginkább szorul az anyai

zeneje mellett 7 óra felé kezdődött s tartott körülbelül 2 óráig. A jelenlevő szépek körében megvolt az a válogatott elegancia, mely a kevés számban is mindig csak nyeresége, mondjuk: éke — büszkesége szokott lenni egy mulatságnak. Megemlíteni alig merünk valakit, mert mind szép s bájos alakok tettek feledhetlenné az ünnepélyt. A legszébbek voltak mégis: Szöts Ida, Fehér Róza, Szentmarjai Róza (Dobokáról), Knöfler Clementin és nővére, Schilling Anna, Benel Amália és nővére, Korbuly Ida, Mosel Jolán, Cseh Margit kisasszonyok stb. A czukrást Simon Ferencz kezelése mellett semmi kívánni valót nem hagyott fenn. A vendéglő kifogástalan, a kiszolgálás gyors és pontos volt s mi fő nem méreg drága, mint másutt. Bartha ur valóban dícséretet érdemel azon kezelésért, melylyel a szép lombos Nemes kertet minden mulató helyiségeink fölé helyezé.

A pápa ő szentsége már rendelkezett családi vagyona s a Vatikánban elfoglalt lakosztály butorai fölött. Mindent fivére idősb fiának: Mastai Ferretti Lajos grófnak hagyományozott, kinek anyja egy Drago hercegnő volt. Hagyatékát az „Unita Nazionale“ levelezője szerént legfőlebb egy millióra becsülik.

Deák Ferencz egészségi állapotára vonatkozólag aggodalmas hírek szárnyaltak, ma örömmel mondhatjuk, hogy alaptalanok. Deák egészsége nem olyan jó már hosszabb idő óta, mint azt bizonyára az egész nemzet óhajja, de nem is rosszabb, mint volt a múlt hetekben s nem gátolja mindennapi sétáit, néha a jobboldali körbe, néha pedig a városligetbe.

A Ludovica akadémia tisztjei katonai körutakat tesznek közelébb. E hó végén egy csoport Forinyák őrnagy vezetésével Erdélybe rándul, a Marosvölgy tanulmányozására; egy másik csoport pedig Kápolnay századossal gőzhajón Orsova felé megy, s Mehádián és Temesváron át tér vissza. Egy hóig fogják azokat a vidékeket hadászati szempontból tanulmányozni, s hogy az minél sikeresebb legyen, gyalog teszik meg az utakat. Használó czélú kirándulásra mennek az akadémián tanuló honvéd-cadetok is, nevezetesen Veszprém környékére, Bulyovszky őrnagy vezetésével. Három csoportra oszolva, Veszprém, Várpalota és Sz.-Mihály területei lesznek e kirándulások főbb pontjai.

Greguss Ágostot bizza meg az akadémia, hogy Shakespeare műveiről tanulmányt írjon. Mint tudva van, e mű tisztelődjia az a 400 db arany lesz, mely a Karácsonyi-féle drámai pályázatok meddősege folytán az akadémia rendelkezésére maradt.

Fiumeből jun. 6-ról írják, hogy június 1-jén este érkezett Szentpéterről legelőször a 229. sz. gőzmozdony. A fume-szentpéterei vonalon a hivatalos bejárás e f. hó 16-án, az ünnepélyes megnyitás pedig 24-kén lesz, ha ugyan valami nagy eső újra pocskékká nem teszi a fumei kecskényeit. Ezen ünnepélyes megnyitás alkalmából számos magasrangú vendéget várnak Pestről és Bécsből, s Fiume város nagyban készül fogadtatásukra; lesz lakoma, kirándulás a tengerre, szinelőadás stb.

A meggyilkolt Mihály szerb fe-

gyengédségre és gondviselésre. Elmas nem akará, hogy leánykája ezen átkozott háremben töltse első éveit egy méregkeverőnő oldala mellett; föltette magában, hogy felkéri nővérét, vállalná el gyermekének férjhez menéseig eltartását; a beynek, ki a leányt nem igen szerette, aligha lesz kifogása ez ellen.

Még egy nagy vigaszra számított: megakarta látni minden áron Maimbertet, habár csak néhány percze is. Neki közönte a boldogság azon egyoldali perczeit, melyeket életében élvezett, és még most is, midőn a hosszú szenvedéstől egészen ki volt merítve, ezen már oly rég lefolyt pillanatok emléke új életet öntött belé.

Nem volt elég ereje, hogy a francziához elmelesen; tudta is, hogy Nedjibe gyűlölete mily éber szemmel kísérte lépéit. Arra gondolni sem lehetett, hogy Maimbertet bevezettesse a rózsaházba; de hátha más módot lehetne találni, minek segítségével kedvesét, hacsak egy percig is, láthatná, vele egy-két szót válthatna? — a hárem kertjéből egy kis oldalajtó vezetett egy keskeny, magányos ösvényre. Ezt az ajtót csak ritkán szokták kinyitni, a hozzá való kulcs a tornáczon lógott, és a cadinének rendelkezésére állott.

Oly órában, midőn a rózsaház lakói álom fogja körül, Elmas elhagyhatná szobáját, és a Nazli által odatevetendő Maimberttel találkozhatnék. A kert magas falai a kíváncsiakat távol tartják e helytől, melyen az örök nem igen szoktak megfordulni. Nem volt sok vesztetni való idő, Elmas rögtön irt egy levélkét, melyben kedvesének a következő nap egy késő órájára találák át.

VIII. Maimbert nem tudta, mire magyarázza kedvesének hosszas hallgatását, utolsó találkozásuk óta több mult el egy hónapnál, a nélkül, hogy Elmas életjelet adott volna magáról. Egy este naplementekor, sétálgatott az öböl partján; kérdezte magától, hogy e bizonytalanság meddig fog tartani, és úgy is nyugtalan szellemét a legkinosabb aggályok győrték. Vajh viszontlátandja-e őt? Talán el is hagy-

Jedelem szobra. A szerb kormány a napokban felszólította a jeles pesti szobrászt, Halász Lászlót, hogy Mihály szerb fejedelemnek szobrát mintázzon és egyszersmind felhatalmaztatott, hogy 20,000 db arany erejéig kiterjeszkedhetik a szobor előállításában. — Halász a napokban hozzáfog e nagy munkához, melynek sikeres elkészítése bizonyára emelni fogja a magyar művészet tekintélyét. A szobornak augusztus végeig el kell készülnie és Belgrádban fog felállíttatni.

A német császár egy levele.

Payne doveri jegyző, ki a német császárt egy sajátkezűleg készített vázzalalt lepte meg, melyen a császárnak 1814-beli Doverbeni partraszállása van visszaadva, a következő megtisztelő sorokban részesült: Berlin, május 26. 1873. Válaszul önnök márc. 19-ről keletelt soraira van szerencsém a legmagasabb megbízatás következtében önnel közölni, hogy ő felsége a császár és király, az én legkegyelmesebb uram, nemcsak jól emlékszik arra hogy önnel 1855-ben Doverben szót váltott, hanem még azon 1814-ki doveri partraszállásról sem felejtkezett meg, melyet az ön képe ábrázol. Ő felsége ez okból különös érdeklődéssel fogadta e festményt s önnök általam köszönetét nyilvánítja. Ő azt kellemes emlék gyanánt tartandja meg, mint egy oly nevezetes eseményre vonatkozó, mely kora fiatalágában ment vele végbe. Ő felsége a német császár és porosz király titkos irodája. Aláírva: Bismarck.

Az urnapi körmenet tagnap páncél ezer ember jelenlétében, szokott díszsével s szertartással ment végbe. Kétszázad katonaság kísérete az egyházi menetet s a katonai zenekar. A piaci templomban Keserü Mózes cím püspök ő méltósága végezte a szertartást, a körmenetnél pedig Lónhart Ferencz apát-plébános ő méltósága számos segédlettel. A szent körmenetben résztvett a katolikus gymnasium tanuló ifjusága is.

Az urnapi körmenet alkalmával az első és harmadik oltárnál a helybeli rom. kath. főelemi tanoda ifjusága énekelt: ószhangzatos előadása a hallgatók figyelmét annyival is inkább lekötötte, mivel többnyire kis gyermekekből állott az énekkar. A 2-ik és 4-ik oltárhoz a nagy sokaság tolongása miatt nem juthattak el, noha mind a 4 oltárnál akartak énekelni.

Dalestély. A „Hilaria“ dalestélye is lefolyt csütörtökön az „Ujvilág“-ban. Szép közönség volt jelen, de tudja az ég, hiányzott az elismerés azon zajos nyilvánulása, melyet a dalkör működése után mindig hallhatunk. A „Hilaria“ küzd s látszik, iparkodik versenyezni azzal, de ösztintén szölvé meg sem bír egy színvonalra emelkedni. A dalkör magyar érzelmű buzgalmának több sikere van, mint a „Hilaria“ németes irányú törekvésének. — Amaz dalaiban érzelm és melegség, párosul a művészettel, míg a „Hilaria“-nál csak utóbbról lehet szó, de ez is sokkal kevesebb, hogysom kifogástalan sikert eredményezhetne. Egyébiránt a dalestély részleteiben jobban kielégített most, mint a mulkori bohózatos valami. Komoly irányban haladni sokkal jobb. A dalok közti szünetet s egész estét a katonai zenekar válogatott darabjai tették élvezhetővé.

ta Smyrnát. A háremi nők életét oly homály fedi, hogy nehéz lett volna ezen kérdésekre választ kapni. Ekkor azt mondák neki, hogy egy vén török nő akar vele beszélni: Nazli volt.

„Hogy van urnód?“ kérdő, török nyelvismereete összes morzsáit összeszedve.

„Nem jól van,“ válaszolá a rabnő és egy levelet nyújtott át a francziának, melyben a következők voltak olvashatók:

„Beteg voltam és most is szenvedek. Lehet, hogy rövid idő múlva távoznom kell öntől; — utóljára látni akarom. Ez este 11 órakor legyen a rózsaház kis kertajtánál; ott leszek én is. A vén Nazli vezetni fogja önt. A viszontlátásig. Gondoljon rá, hogy szeretem és szívemből az öné vagyok. Elmas.“

A franczia kérdezősködni kezdett a vén Nazlinál, hogy a homályos levél iránt tisztába jöhesse, de nem bírták egymást megérteni. Várnia kellett a találka órájáig. Midőn a rózsaházhoz közeltek, fel kelt a hold; az szép volt, kissé hűvös, mert már az ősz beállott. A rabnő kinyitá a kertajtót, jelt adott Maimbertnek, hogy rejőzzék el az árnyékban és magára hagyta őt. Végig haladt a pázsinton és a házba ment. Az egész házban uralgó mély osendet semmi nesz sem zavarát, egy világ sem volt látható. Elmas már készen volt és Nazli elejébe jött. A két nő szóltalan haladt végig a kertnek még homályos sötányain; de az ut közepén a cadine erőit hanyatlani érzé; a hideg éj meglepte, le kelle ülnie a tóparton levő szobor talpatára. Maimbertet viszontláthatni, ez vala az utolsó özőm, mint óhajtott; egy percig azt véle, hogy ez öröm is meg leend tőle tagadva. „Az ajtó ide még jó távol van, mondá rabnőjének, nem bírok odáig elmenni.“ — De bár kimerült s nem bírt új erőre kapni, erőlyes szelleme a betegség alatt nem tört meg. „Minden áron látnom kell őt, mondá. Nézz körül, vajjon minden csendes-e a kertben, azután vezesd ide a fiatal embert, az ajtót hagyj nyitva, hogy azon át szükség esetében menekülhessen.“

— **A dalkör kirándulása.** Da láraink csütörtökön a legnagyobb reggeli időben vonultak ki, Han Márton karnagy, Székely A. alelnök s több polgártárs illetőleg pártoló tag kíséretében a monostori „Bükkös”-be. A természet ölében vidám danák hangzottak fel, zenészeket is vittek magokkal daláránk. Vidám mulatsága volt a férfiaknak. A reggeli órákat ének és vadászattal töltötték: utóbb a dal és pohár egymásra járta. A bevonulás 6 óra felé történt szakadozottan s az ég áldása is hullott csendesen.

— **Mulatság.** A nyomdászok csütörtökön csakugyan megtartották jótékony-czélú mulatságokat a Nemes-kert táncz helyisége háterét két transparent ékítette: a nyomdászok czimere, mellette Gutenberg képe. Daczára a két ízben megéredt esőnek jó kedvben nem volt hiány, csinos tánczosnő is volt elég, kik örömmel tánczoltak a névvel talajon is, Salamon gyűjtő zenéje mellett. A polgárság, a munka emberei szép számmal vettek részt.

— **A kolozsvári műkedvelői társulat** által K. Papp Miklós ur adománya folytán kitűzött pályázat pályá biráivá választottak. Dr. Choncha Győző Hegedűs István, E. Kovács Gyula, Kriza János és Szász Béla urak. A pályázati feltételek a következők: kívánatik egy 1 felvonású vígjáték a pályázatból azonban a két vagy több felvonásnak sincsenek kizárva. A kötött beszédű mű előnyvel bír. A viszonylagosan legjobb darab 20 arany díjat nyer. Az idegen kézzel leírt s jellegző levéllel ellátott mű f. é. december 31-ig Deák Alberthez küldendő be. Kolozsvárt, 1873. Junius 14. Deák Albert, h. igazgató, Hory Béla titkár.

— **A perzsa sah fogadtatására** tekintélyes angol hajóraj gyűlt a spitheadi kikötő elé. E hajóraj a sah elé fog vitorlázni s öt egész Dove-rik kísérendi s aztán megint visszatér Spitheadba hol a sah és a királyné fognak fölötté szemlét tartani. Portsmouth város a magas vendég tiszteletére bankettet és tánczvigalmat fog rendezni.

— **A perzsa sah utja,** már előre megvan határozva, ő ugyan f. hó 18-án reggel 8 órakor Ostendében hajóra ül s Doverbe megy, hol az angol koronaörökös, az edinburgi herceg s más magas személyiségek fognak reá várakozni. Liverpool városa szintén elhatározta ő felségét egy városába teendő látogatására felszólítani.

— **Wladimir orosz n. herceg** f. hó 8-án a bécsi „Volks-garten”-is meglátogatta. A népkortben épen zeneestély volt, a n. herceg, ki polgári öltönyben volt, leült s egy feketét rendelt. Időközben egy olasz virágárusnőtől virágot vásárol s a fényes ajándékról, mit a leánynak ad, ráismernek s a zenekar rögtön két darab előadásához fog, melyet Constantín n. hercegnő szerzett. A n. herceg meglepetve emel fel fejét s a zenedarabok előadására, figyelemért köszönetet intve ment el a zenekar előtt a kertbe.

— **Bölcsészeti hallgató,** ki két évig volt a bécsi, egy évig a berlini egyetemen, házi tanító óhajta lenni valamelyik erdélyi falun lakó családnál, vagy valamely ifju kísérőjéül ajánlkozik német egyetemre való felvételénél. Ajánlatok elfogadtatnak 1873 július végeig „R. loo”- jegy alatt e lapok szerkesztőségénél.

— **Nyilvános köszönet.** Páll Sándor kir. tanácsos, erdélyi tanker. főigazgató és nővére Páll Mária ő nagyságai a jegenyei kath. plebániát egy Vastagh György által festett Annunciatio-képpel voltak kegyesek megajándékozni, mely nemes jóindulatukért nem mulasztatom el a kegyes adományozók iránt, jegenyei hitfeleim nevében, legmélyebb és legforróbb köszönetemet a nyilvánosság utján is kifejezni. Lázár István, jegenyei plebános.

— **Öngyilkosság szengőzzel.** Szerdán az óvári tized „kenyér”-utczájában egy aszszony kis gyermekével együtt szengőz által vetett véget életének. Midő n. u. a bezárt ajtót betörték, a szerencsétlent keblén kis gyermekével kimulva az ágyon fekvő találták. — Megemlítendő, hogy ugyancsak e nőnek a múlt héten, egyik kis gyermeke vízbefullt s e fölötti bánata is befolyással lehetett szomorú végeláthatóságára.

— **Virágok posztóból.** Az ügyességnek és kitartó szorgalomnak megfelelő szép munkáját volt alkalmunk látni. Pompás virágokréta ez — posztóból. Oly hű utánzat mind alakokra, mind a változatos színekre nézve, hogy meglep mindenkit, s az egyes részletek is oly hűvek, hogy még a botanicus vizsgálódását is kiálják, Száz még száz virág van így utánozva, s mindez posztóból, selyem tüzésekkel, anélkül, hogy festés, ragacs vagy akármi más segédeszköz vételet volna igénybe posztón, selyemszálakon, ollón és tűn kívül. Minden virág egyes szirma megfélelő színű posztóból van kivágyva, s a többi szín selyemszálakkal behimezve; szintén így himezve az erek is. Mily ügyesség kellett, hogy oly complicált alakú virágok is, mint a sasvirág, rezede stb. posztóból, olló és tű segítségével nyerjenek hű alakot, mindenki elgondolhatja. E bokréta egyike a legkiválóbb raritásoknak, s készítője, Fehér Sándor ur, kinek bota-

nikus és pillangász szonvodélyét s gyűjteményeit sokan ismerik. Érdemes volna ha valahol megtekintésre kiállítaná szép művét, melyen hoszu ideig dolgozott, s mely a hölgyvilágnak igen érdekes megnézni való.

— **Tigris vadászatról** ír az „indiai Times” melynek egy angol 76 ezredbeli hadnagy esett áldozatul. A vadászárság több tagból állott: a borzasztó eset színhelye 15 mérfölddel felelt bejebb a Manair torkolatánál. A tigris nem sokára felverték, s a hajtók a fegyvertartók egyike rálért de nem talált, mire a tigris megfordult s egyenesen a fának tartott, melyen az említett hadnagy s annak fegyvertartója 10 lábnyi magasságban guggoltak. Ez utóbbit a tigris miután a hadnagy kétszer ügyetlenül lőtt, csakhamar lekaparintotta a fáról s azután magát a hadnagyot s mire a többi vadászok halomra lőtték a tigris, akkorrá az már összezsuzta áldozata lábát és karját, ki csakhamar meghalt.

— **Pest szépiül.** A Deáktert, melyen e boulevardi munkát elvégzék, vasárnap adták át a közforgalomnak. Ez most igen pompás hely. Hát még ha a fák kizöldülnek s a váci utat végig élénkítik zöld koronáikkal s ha e boulevard folytatatik ismétlen az országuton!

— **A magyar népdal** írják a „Föv. lapok” mely a múlt évtizedben nagyon hátra szorult a szinpadon, zongorák támlányait, sőt még a népzenezek emelvényein is kezdi ismét visszafoglalni jogos helyét. Jó előjel, hogy közelébb Abrányi Kornélól és Tisza Aladártól zongorára igen szépen tett népdal füzérek adtak ki a kiadók; sőt Bartalus István „egyetemese gyűjteményének” első kötete is (150 dallal) most jelent meg.

— **Bécsi hírek.** A montenogroi fejedelem és fejedelmő elutazta előtt f. hó 6-kán meglátogatták az orosz császárt Schönbrunnban. Ez alkalommal a két fiatal hercegnő Milica és Ruzica keresztatyjuk a czár által gazdagon megajándékozott; a czár egyszersmind meghívta őket őszire magához Szt.-Pétervárra. Ugyanaz nap délelőtti meglátogatta a fejedelem nemzeti öltözetben a kiállítási palotát s később megint Schönbrunnba ment, hogy az orosz vendégektől elbucuzzék. Sándor czár a fejedelmnek a szent Wladimir rend nagykeresztjét és kíséretének különféle magas orosz rendjeleket adományozott.

— **Miben találja egy diplomata örömet.** Gortschakoff herceg orosz külügyértől kérdi legutóbbi Bécsben időzése alkalmával az osztrák magyar külügyminiszterium egyik tagja: „Hogy érzi magát excellenciád? Nem a legjobban, a krízisek nem akarnak beállani” — „Hogyan értesem ezt?” — „En akkor érzem magam a legjobban, midőn a politikában meleg napok vannak.” Jellemző az orosz diplomata e mondata.

— **Orosz vélemény** az osztrák hadsereg felől. A jelenleg Bécsben időző orosz tábornokok közül egyik így nyilatkozott az osztrák hadseregéről: „Három ízben láttam az önök hadseregét. 1849, a mikor bátorak, 1855-ben, a mikor főnyesnektaláltam s most a mikor gyakorlatinak találok, a nélkül, hogy előbbi tulajdoniból valamit veszített volna.

— **A Heidelbergben** elhalálozott Kuza herceg holttestét, mely mult szerdán érkezett a párisi vonattal Bécsbe, e hó 10-én Rongionosában Moldovában fogják eltemetni. Ronginosa a meghalt oláh fejedelem egy birtoka Moldovában, a hullá mint legujjabban írják Csernovitzon áthaladt. — A temelést a román vörösök nagyszerű demonstratióra fogják felhasználni, minek folytán a mostan utazóban levő Károly fejedelemük visszatértek zárva találhatná országá kapuit.

— **Orosz fényképek.** A czár látogatása Bécsben a közönség figyelmét az orosz kiállításra irányza. Ebben főképp a fényképezett arcképek s ezek között főképp M i e c k o w s z k y varói fényképező képei tűntek föl; az orosz czár és a király ő felsége magukhoz rendelék a hírneves fényképező s egy csoportos fényképet rendeltek meg nála, melyen a czár és fia, a nagyhercegnő, az osztrák-magyar császári és királyi pár, Rudolfi koronaörökös együtt lesznek lefényképezve.

— **Modern élcz.** Egy banknak nem rég elnökvé választott, nem rég belépett miniszter ebédel minap a pesti csarnokban s dezertnek gyümölcsöt kért. Hoznak neki 5 mond öt darab epret. „Mi ennek az ára?” kérdi ő exelentiája gyanakodva. „Egy fonint” mondja a pinczér. „Nő csak vigye vissza öcsém” mond erre ő exja, „mert igaz ugyan, hogy egy bank elnökvé választattam, de — még nem loptam.”

— **Londonból** írják jun. 5-ről, hogy jun. 4-ke óta egész Angliát viharos időjárás látogatta meg. Több helyen nem szűnt meg az esőzés; más helyeken a dér megvette a mezőket. Londonban a légkör nyomasztól nehéz; ajtókat, ablakokat kénytelenek az emberek nyitva tartani a végből, hogy egy kis légáramlat jöjjön létre. A légkör annyira tele van felhőkkel, gőzökkel, füsttel, hogy pillanatnyira elsötétül az egész ég. A város központján több helyt már délben meggyújtják a gázt.

Képesarnok.

Ratazzi kinek halálhíre minap hozta meg a távirat, az olasz egység egyik kiváló bajnoka, s Cavour mellett az olasz királyság legjelentékenyebb politikai egyénisége volt. Működése a legszorosb összekötetésben áll Italia újabb mozgalma történetével s halála mind a parlamentet, mind a népet egyaránt sújtá. Ő 1810-ben Alesandriában született s mint egy piemonti törvényszéki hivatalnoknak fia, Turinban a jogtudományra adta magát, melyből tudorságot is nyert. 1848-ig minden politikai szerepléstől visszatartotta magát, s egyedül ügyvédi hivatásának élt Cásalában. Szülővárosa 1848 tavaszán megválasztá képviselőnek, s ez időtől fogva szakadatlanul ben volt előbb a piemonti, később az olasz parlamentben. Még ez évben az új Casati miniszteriumban az oktatásügyi tárczát vette át, de a miniszterium néhány nap alatt megbukott, s Ratazzi a Gioberti vezérlete alatt álló ellenzékhez csatlakozott, mely a háborut Ausztria ellen folytatni akarta.

A Gioberti miniszteriumban Ratazzi igazságügyér lett, majd a navarai csatavesztés, s a demokrata miniszterium bukása után középpártot alakított, melyet oly ügyesen alakított, hogy Cavour, ki ekkor pénzügyminiszter volt, erélyesb politika érdekében a Ratazzi-párt támogatását kereste. A szabadelvű ősbjobb Ratazzi-pártjának egyesülése a történelmileg nevezetes „Connubio” nevet nyerte. 1852-ben Cavour ajánlatára a kamara elnökvé választotta, majd egy évvel később, midőn Cavour elnöklete alatt új miniszterium alakult, Ratazzi előbb az igazságügyi, 1855-ben pedig a belügyi tárczát vette át Lamarmora miniszteriumában 1859-ban a belügyi tárczát kapta, azonban ő volt a miniszterium lelke. Ekkor habozó politikája miatt sokat vesztett népszerűségéből, s 1860-ban nem is választott meg a kamara elnökvé, de Cavour halála után hathatós ellenzékét képezett Ricasoli ellen, s mivel a király Ratazzi iránt több rokonszenvvel viseltetett, mint Ricasoli iránt, az utóbbinak le kellett mondia, s az új kabinet összeállításával Ratazzi bizott meg. Miniszteriuma rövid életű volt, s bukása után Ratazzi népszerűtlenségbe esvén egészen háttérbe vonult. Ez évben Wyse-Solmes asszonyt (a ki Tür István sógora) vette nőül, ez excentrikus asszonyt, ki sok könyvet írt s uti rajzaiban a magyar menekültekről is megemlékezett. Ratazziné a Bonaparte család tagja lévén, e házasság még inkább csökkentette Ratazzi népszerűségét, ki 1865-ben meg is bukott az elnök választásánál. 1867-ben újra a ministerium élén állt, s támogatta Garibaldi terveit Róma ellen, de midőn a király is megakarta nyerni az eszméknek, Victor Emanuel félve Napoleon haragjától, Ratazzi kormányát elbocsájtá. Ez időtől kezdve újra egyik vezére volt az ellenzéknek, a király mindég nagy rokonszenvvel viseltetett irányában, s betegség idején is kiváló figyelembe részesítette, alig néhány napi betegség után halt meg 62 éves korában. Az olasz kamara egyik legjelesebb szónokát vesztette el benne.

Ratazzi, az új Olaszországnak több ízben volt kormány-elnöke s egyik legkitűnőbb államférfi, csütörtökön reggel féltkör Frozineban meghalt, a római kamara elnöke „nemzeti gyász”-nak mondá e halálesetet, s indítványára gyászszó fog lengeni a parlament épületen, melyben ez idő alatt nem lesz üles.

A közönség köréből.*)

Néhány szó a nők kiképzéséről.

Kolozsvár, jun. 6. 1873.

Ha a népnevelés tágas mezejére pillantunk azonnal szembetűnően kimagaslik a nők kiképzése. A nők kiképzése igen fontos és nélkülözhetlen, mivel egy részről ezek adják meg a gyermekeknek az első nevelést s ha ők tudják és átlátják a nevelésnek célját, akkor igen tapintatosan fogják a gyermekeket nevelni. De ha kiképzésben maguk sem részesülnek, akkor nem tudják mi a helyes, mi a szükséges, mit kell a gyermeknek megszokni, és mitől kell őt elszoktatni; az ily tudatlansága a szülőknek nem engedi meg azt, hogy helyesen neveljenek, s azért majd az önzés majd elkényeztetés s. m. f. tulzásába esnek, mert a gyermek zsenge korában a férj rendszeren hivatásával lévén elfoglalva, a nevelés csak is az anyára esik. Igaz ugyan, hogy itt nálunk hazai viszonyainkhoz képest, a nők még nem bírnak elég önállósággal Németország, Svájc, Észak-Amerikában, Angolországban stb. ott a nők annyira kiképezettek, hogy ezek magas hivatalokat is kellek betöltenek, vannak ott például tanárnők, orvos, jegyző, könyvtelvi stb. hivatásukat pontosan betöltő nők; mily lélekelmő, ahol a nő a férfival együtt, a haza javát, a közmívelődést munkálja, a közhaszont dolgozik! Főn említett helyeken minden leány gyermek 6 éves korától kezdve az iskolába jár, a hol 6—7 évig tanul s azután lép valamelyik pályára, sőt mi több maga a köznép leányai is kötelesek iskolába járni.

A nők kiképzése nálunk nem a legjobb lábon áll, mivel köznépnél, nem hogy gyermekeik

*) E rovatban megjelenő czikkért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

neveltetné, sőt visszatartja az iskolától, különösen a leányokat; ha be is adná őket az iskolába, kérdés van-e iskola, van-e tanító? (érték rendes iskolát és tapintatos tanítót). Azután, midőn a természet kinyílik, midőn a libákhoz őröz kell, midőn a mezei munka ideje elérkezik, azonnal kiveszik az iskolából leányaikat, s a főn említett haszontalan-ságokért egész életöknek virágait elveszik. Így nevelik a leányokat köznépnél.

A tehetősb szülők, leányaikhoz nevelőnt fogadnak. A nevelőnő megtanítja őket francziául, németül, angolul, énekelni, zongorázni. Ez mind szép, de nem kell mellőzni a legfontosabbat: tudniillik, hogy és miként kelljen mint jövődő anya gyermekeit nevelni, pedig erről szó sincs. Tudatlan dajkára bízzák a gyermekeket.

Nők nálunk is vannak hivatalban s kitűnően működnek, eddig tanítóknak, táviradkban, a nyomdákban a betűszedésnél, a gyárakban stb. Az iskola kényszer, ugyan hazánkban is be van már hozva, de ez még se képes köznépnél előlételeit legyőzni. Például felhozom a következő esetet. Mint tanító működven az alföldön, felszólított egy földmivest, hogy két leányát küldje az iskolába. Következőleg felelt: „Szeretném látni, ki parancsol nekem! En se tudok semmit azért mégis megélek.”

Nincs-e ezen vélemény általában elterjedve köznépnél? Sajnos, hogy igen.

Ezen hiányon úgy lenne segítve, a nőnevelés jobb lendületet úgy nyerne, ha a nők kellő kiképzéséről gondoskodva lenne. Továbbá tapintatos tanítóra kell bízni a nevelést, a kik a szülők és gyermekek kedvét, az iskolázatás iránt felbuzgatosítani annak czélszerűségét bizonyítani tudják, s a szülőköt a népnevelés fontosságának felismerésére vezethetik. Maga az iskola is legyen olyan hely, hová a gyermekek lelki örömmel járjanak, nem pedig elhanyagolt, ronda, czélszerűtlen.

Handelsmann József,
másod éves tanítójelölt.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Kolozsvár indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szeged, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti összes várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeged, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jöjjön is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosújvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor.

Deésről Szamosújvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Arszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosújvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deészig 1. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbelső kisebb állomások 40 krajczárjával mérföldenként számíthatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megközötté mifld egészbe számíthatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemlről gondoskodik, reméli további pártfogásait is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.
gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Jun. 11-ről. 1873 5% metaliques 67.70. nemzeti kölesön 72.50. 1860-diki államkölesön 99.50. Bankrészevények 959.—. Hitelrészvények 264.—. London 112.—. Ezüst 111.50. Cs. kir. arany —.—. 20 frankos arany 8.92.

Földterhentesítési kötvények: Magyar 74.75. Temesi 73.50. Erdélyi 73.—. Horv. Szlavon.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

